

memo

Monitoring kleine plastic flessen in het zwerfafval -
Resultaten eerste helft 2019

1. Inleiding

Op 3 juli 2018 heeft de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) de Tweede Kamer geïnformeerd¹ over de aanpak van kleine plastic flessen in het zwerfafval met in het bijzonder de uitvoering van de monitoring van kleine plastic flessen in het zwerfafval door RWS.

RWS voert deze monitoring uit op basis van het in de brief van 3 juli aangehaalde monitoringsprotocol, in de periode tot en met de eerste helft van 2020 en daarover per half jaar rapporteren.

Dit memo betreft de derde halfjaarlijkse rapportage over de meetresultaten tijdens de eerste zes maanden van 2019 en is een update van de rapportage tot en met eind 2018 die op 5 april 2019 aan de Tweede kamer is gestuurd². Conform de toezegging van RWS³ hebben de VNG, Natuur & Milieu en het verpakkende bedrijfsleven vóór het verzenden van dit memo aan de Tweede Kamer kennis kunnen nemen van de meetresultaten. Naast de presentatie van de gegevens wordt waar mogelijk duiding gegeven aan de verschillen en/of trends en is tevens het beeld gegeven voor de getelde blikjes.

2. Meetresultaten plastic flessen en blikjes tot en met eerste helft 2019

In de eerste helft van 2019 hebben drie meetronden plaatsgevonden binnen de standaard 15 gebiedstypen en drie binnen de 5 extra gebiedstypen. In figuur 1 is het resultaat weergegeven tot en met halverwege 2019 voor zowel de kleine als grote plastic flessen in het zwerfafval. Ter vergelijking zijn ook de resultaten uit de nulmetingsjaren (2016 en 2017) toegevoegd. In deze figuur zijn de aantallen weergegeven voor de standaard 15 gebiedstypen.

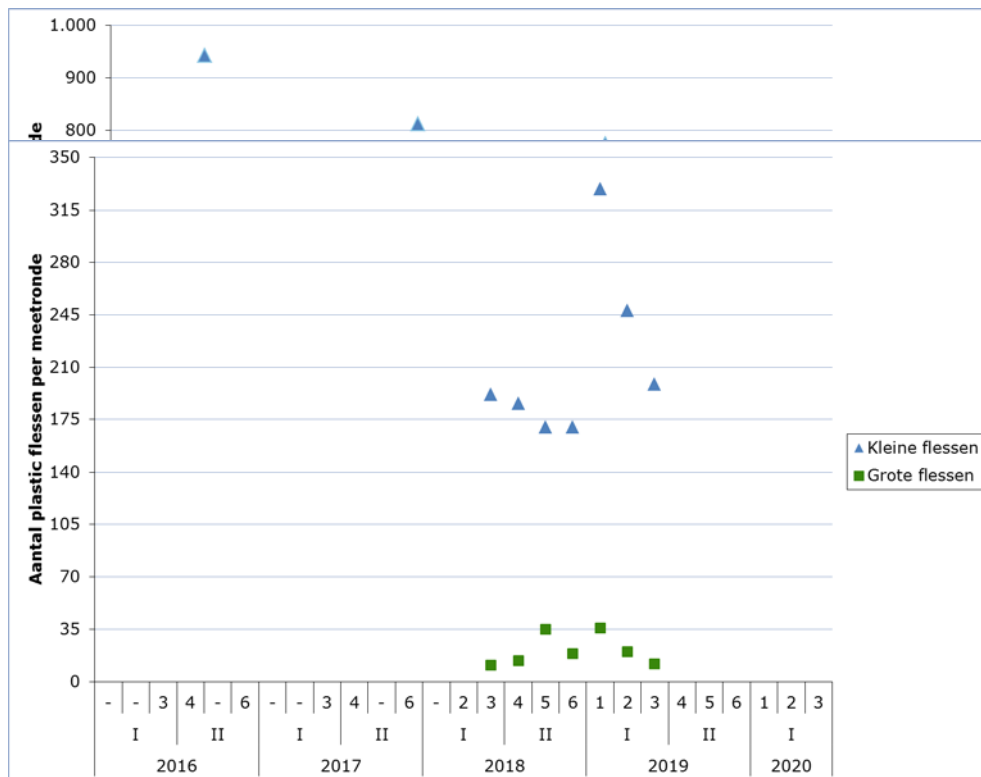
Gemiddeld over de jaren 2016 en 2017 werden 744 kleine plastic flessen in het zwerfafval geteld per meetronde. Gemiddeld over heel 2018 werden 557 kleine plastic flessen per meetronde geteld. Over de eerste drie metingen in 2019 gaat het om een gemiddelde van 677 kleine flessen per meetronde, ofwel een afname van bijna 10% ten opzichten van het gemiddelde over de jaren 2016/2017.

¹ Tweede Kamer 2017-2018, 30 872 nr. 220

² Tweede Kamer 2018-2019, 30 872 nr. 228

³ Tweede Kamer 2017-2018, 30 872 nr. 220 - bijlage 2

Figuur 1: Schematische weergave van het aantal getelde kleine plastic flessen in het zwerfafval sinds 2016 plus het aantal grote flessen (binnen de 15 standaard gebiedstypen)

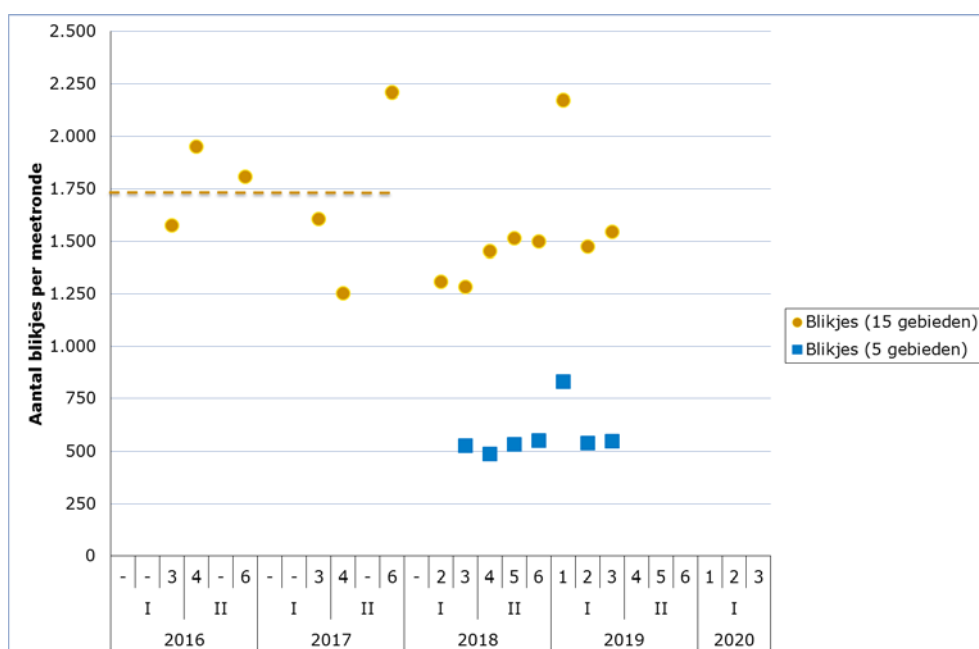

Figuur 2: Schematische weergave van het aantal getelde kleine plastic flessen in het zwerfafval sinds 2016 plus het aantal grote flessen (binnen de 5 extra gebiedstypen)

Figuur 2 bevat de aantallen getelde plastic flessen op de extra 375 locaties die toegevoegd zijn aan de monitor om ook een beeld te krijgen bij deze 5 extra gebiedstypen. Door het ontbreken van metingen in de nulmetingsjaren is het niet mogelijk exact te bepalen hoe het staat met een mogelijke verschuiving. Met het tellen van de plastic flessen in de vijf extra gebieden is het uiteindelijk wel mogelijk bevestigd te krijgen of de in figuur 1 gesignaleerde ontwikkeling (de trend in tijd) zich ook binnen de extra gebiedstypen heeft voorgedaan.

In 2018 werden in de vijf extra gebieden gemiddeld 180 kleine plastic flessen en 20 grote plastic flessen geteld per meetronde. Voor de eerste drie metingen in 2019 gaat het om gemiddeld 259 kleine plastic flessen en 23 grote plastic flessen.

Figuur 3: Schematische weergave van het aantal getelde blikjes in het zwerfafval sinds 2016 binnen zowel de 15 en de 5 gebiedstypen

Net als bij de plastic flessen is het alleen voor de 15 gebiedstypen mogelijk een vergelijking te maken met de nulmetingsjaren. Hieruit blijkt dat op basis van de eerste drie metingen in 2019 het aantal blikjes in 2019 gemiddeld genomen gelijk is aan het gemiddeld aantal blikjes tijdens de metingen in 2016 en 2017. In beide periodes gaat het om gemiddeld ongeveer 1.730 blikjes per meetrondronde. In de 5 extra gebiedstypen lag het gemiddelde aantal blikjes in 2019 op 640.

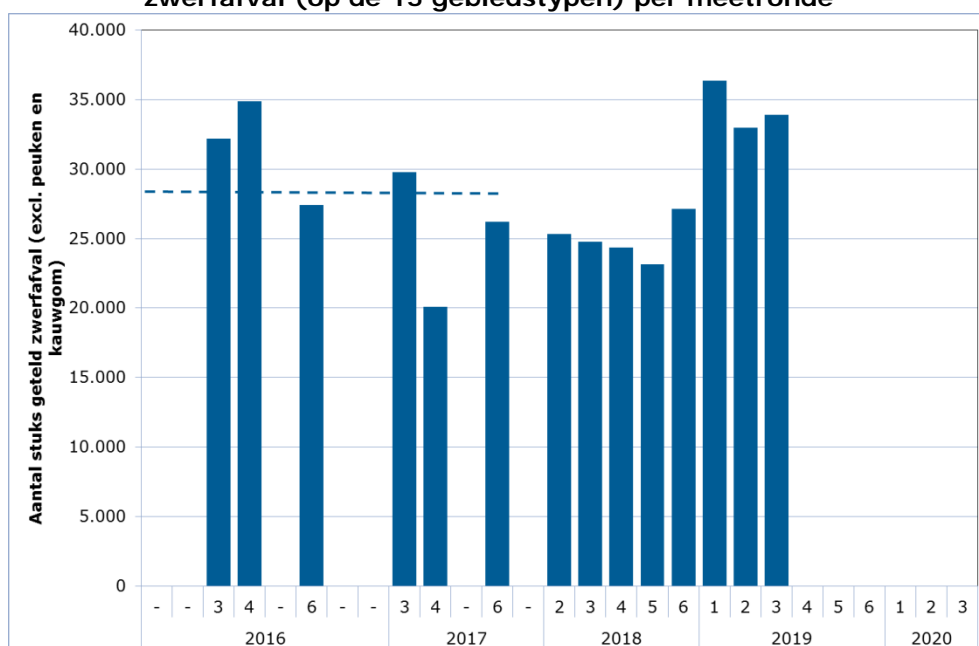
3. Duiding bij de meetresultaten tot en met eerste helft 2019

Rijkswaterstaat Water,
Verkeer en Leefomgeving

Datum
24 september 2019

Uit de resultaten voor de 15 gebiedstypen blijkt dat de aantallen plastic flessen en ook blikjes in 2018 waren afgenomen in vergelijking met de resultaten uit de nulmetingsjaren en dat deze aantallen in de eerste helft van 2019 weer waren toegenomen. Deze verschuivingen komen naar voren in figuur 4. In deze figuur is het totale aantal stuks zwerfafval (op de 15 gebiedstypen) weergegeven per meetronde, exclusief de getelde peuken en kauwgom. Gemiddeld over 2016 en 2017 werden per meetronde 28.417 stuks geteld. Over 2018 was dit aantal afgenomen tot 24.956. In 2019 ligt het gemiddelde per meetronde op 34.423 stuks.

Figuur 4: Schematische weergave van de aantallen getelde stuks zwerfafval (op de 15 gebiedstypen) per meetronde

Naast de landelijke monitor van Rijkswaterstaat houden meerdere instanties en/of individuen gegevens bij over de hoeveelheid zwerfafval en daarbinnen het aantal kleine plastic flessen en blikjes. Een daarvan is de Zwerfinator, die sinds het najaar van 2016 gedetailleerd onderzoek doet naar zwerfafval. Deels op eigen initiatief en deels in opdracht van gemeenten en bedrijven. Hoewel de onderzoeksmethodiek van de Zwerfinator verschilt van de methodiek zoals uitgevoerd voor Rijkswaterstaat geven de (mogelijke) trends in de resultaten wel een beeld van veranderingen die waargenomen zijn.

Tussen januari 2017 en juni 2019 heeft de Zwerfinator in 43 gemeenten onderzoek gedaan naar drankverpakkingen. In die periode zijn 37.237 drankverpakkingen opgeraapt en vastgelegd. Hiervoor is in totaal bijna 1.055 kilometer afgelegd. De onderzochte trajecten in de gemeenten zijn deels aangewezen door de opdrachtgevers en deels op eigen initiatief onderzocht voor/na gastlessen en lezingen.

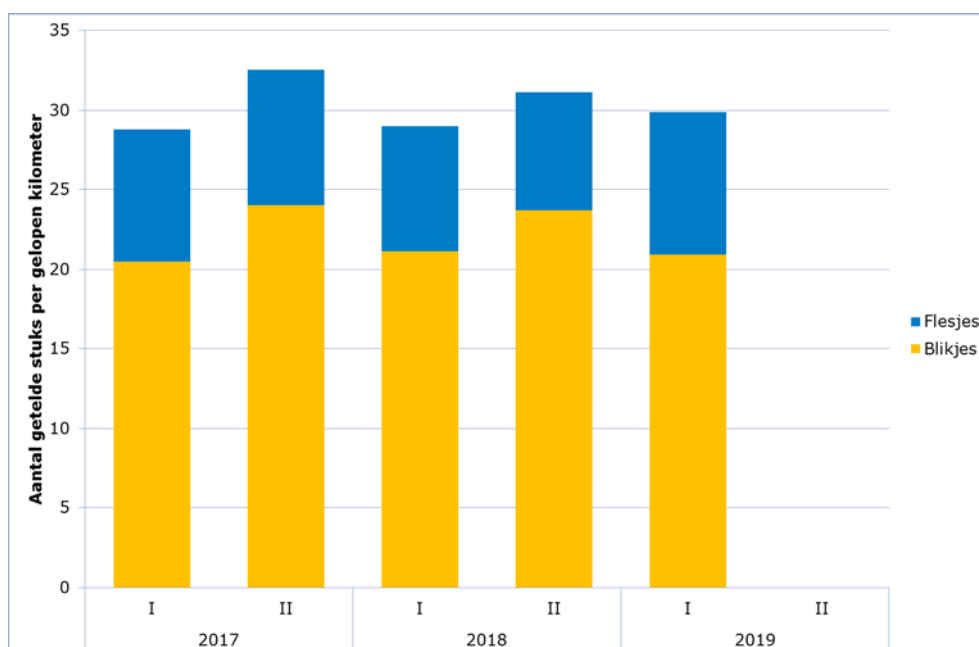
Ter illustratie is in figuur 5 een van de vele resultaten van de Zwerfinator weergegeven. In deze figuur is het gemiddelde aantal blikjes en kleine plastic

flessen (per kilometer) weergegeven per half jaar onderzoek. Net als in de landelijke monitor wordt ook op basis van deze resultaten geen verschuiving naar minder plastic flessen waargenomen.

Rijkswaterstaat Water,
Verkeer en Leefomgeving

Datum
24 september 2019

Figuur 5: Schematische weergave van het gemiddeld aantal getelde blikjes en kleine plastic flessen in het zwerfafval per strekkende kilometer (door Zwerfinator)

De verhouding kleine plastic flessen versus blikjes in het zwerfafval is op basis van de resultaten van de Zwerfinator ongeveer 1:2,7. Op basis van de onderzoeken van Rijkswaterstaat is dat 1:2,6.